

Srbija i Makedonija Ponovo Partneri

Author: Vladimir Jovanovski

Strah od albanske gerile priblizio je Beograd i Skoplje.

Dok sukobi i nestabilnost vladaju zapadnim Balkanom, odnosi u drugim delovima ovog regiona usli su u novu, mnogo srdacniju fazu. Opasnost od albanskog iredentizma priblizila je Skoplje i Beograd, premda su obe zemlje do nedavno bile u prepirci. U toku poslednjih sest meseci, veze izmedju njih toliko su se poboljsale da se sada dve zemlje mogu smatrati za najblize saveznike u regionu.

Krajem 2000.godine, novoizabrani predsednik Vojislav Kostunica otputovao je u Skoplje, u svojstvu sefa drzave, gde mu je na samitu balkanskih lidera priredjen trijumfalni docek. On se najtoplije pozdravio sa makedonskim predsednikom Borisom Trajkovskim, njegovim starim prijateljem koji mu je bio glavni kontakt sa spoljasnjim svetom u toku obaranja rezima Slobodana Milosevica. Nakon sto je Kostunica dosao na vlast, Trajkovski je posetio Beograd. To je, ujedno, bila i prva poseta jednog balkanskog lidera novom sefu jugoslovenske drzave.

Dva meseca nakon prvog susreta u Skoplju, februara 2001.godine Makedonija i Jugoslavija potpisale su sporazum o granici izmedju ove dve drzave. Skoplje je diskutovalo o pitanju granica sa Milosevicevom vladom u poslednjih pet ili sest godina i za to vreme dve vlade slozile su se samo oko pet kilometara. Dva meseca od odlaska Milosevica postignut je sporazum oko preostalih 280.

U toku 2001.godine, doslo je do pobosljanja zvanicnih odnosa. Nakon posete Beogradu makedonskog premijera Ljubca Georgievskog, usledio je nedavni put u Skoplje premijera Srbije, Zorana Djindjica. Nakon godina prezrivog odnosa Milosevica prema svom juznom susedu, koji je u vise navrata izjavio da bi Makedoniju trebalo podeliti izmedju Srbije, Bugarske i Grcke, ovo iznenadno poboljsanje makedonsko-srpskih odnosa doslo je neocekivano.

Pored Milosevicevog stava, jos jedna prepreka poboljsanju odnosa bio je antisrpski stav rukovodstva najvece partije u makedonskoj vladi, VMRO-DPMNE, ciji je lider premijer Georgievski zapoceo svoju politicku karijeru osporavanjem srpskog uticaja na Makedoniju.

Stoga, kada je VMRO dospeo na vlast u decembru 1998.godine, vlada se skoncentrisala na izgradnju autoputa "koridor 8", koji vodi od Bugarske ka Albaniji preko Makedonije, politika za koju se zalagao bivsi americki predsednik Bil Klinton. Odlicna saradnja izmedju VMRO i najvece albanske partije u Skoplju, DPA, obezbedila je podrsku za ovu strategiju koja je suprotna od izgradnje alternativnog severno-juznog puta od Beograda, preko Skoplja do Soluna.

Situacija je sada izmenjena. Razlog treba traziti je pad Milosevica i promena vlasti u Beogradu koja je pripala novoj eliti sa potpuno drugacijim pristupom prema susedima Srbije. Nove vlasti u Srbiji, odnose sa Skopljem smatraju prioritetom. Po nekim misljenjima, Beograd Makedoniju smatra vaznijim partnerom od Crne Gore, preko koje Srbija ima jedini izlaz na Jadransko more.

Jedan od motiva je autoput "koridor 10" koji povezuje Beograd sa lukom Solun na Egejskom moru, a prelazi preko Makedonije. Drugi faktor predstavlja priblizavanje Skoplja evropskoj integraciji. Makedonija je jedina zemlja zapadnog Balkana koja ima pridruzni status pri Evropskoj zajednici, EZ. Buduci da je prosecan prihod po glavi stanovnika duplo veci od Jugoslavije, Makedonija je atraktivna i iz ekonomskog ugla.

Srpska i makedonska privreda usko su povezane, zahvaljujuci starom jugoslovenskom sistemu koji je stvarao medjusobno zavisne industrije u svim republikama. Stoga je lako obnoviti stare poslovne veze izmedju makedonskih i srpskih preduzeca.

Medjutim, aktivnosti albanskih pobunjenika su najvazniji podsticaj stvaranja blizih veza izmedju dve drzave. Obe strane veruju da gerilski pokret, Oslobodilacka vojska Kosova, OVK operise na severu Makedonije i u juznoj Srbiji. Po njihovom misljenju ova grupa zeli da pripoji Kosovu podrucja Srbije i Makedonije u kojima zive Albanci, pa je stoga ovaj pokret opasan po integritet obe drzave.

Obostrani strah od Albanaca je osnovni razlog za ovu naprasnu ljubav izmedju Beograda i Skoplja. Tokom poslednjeg susreta u Skoplju, dva premijera su se slozila da se uspostave svakodnevni vojni kontakti i razmenjuju obavestajne informacije o pokretu albanskih boraca.

Razmestanje trupa jugoslovenske armije u "sektoru C' sigurnosne zone na granici juzne Srbije i Makedonije, priblizila je ovu vojsku operacijama albanske gerile u okolini Kumanova. Vojska Jugoslavije ce 24.maja uci u "sektor B", u dolini Preseva u juznoj Srbiji, u kome se nalazi baza OVPMB, lokalnih albanskih snaga.

Vojske ove dve drzave ne saradjuju samo po pitanju informacija i kupovine oruzja za makedonsku armiju iz fabrike oruzja "Zastava" iz Kragujevca. One zajednicki uskladjuju vojne akcije protiv pobunjenika.

Makedonija se nada da ce joj kombinacija iskustva jugoslovenske vojske i njenih snaga (koje su obucavane u jugoslovenskim vojnim skolama) omoguciti da savlada opasnost koja joj preti od vojnih upada Albanaca sa Kosova, juzne Srbije i zapadne Makedonije.

Vladimir Jovanovski je komentator casopisa "Forum" iz Skoplja.

Location: [Balkans](#)
[Macedonia](#)
[Albania](#)
[Serbia](#)

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/srbija-i-makedonija-ponovo-partneri>